

BIJLAGEN

Het werken waard

Het arbeidsaanbod van laagopgeleide vrouwen vanuit een economisch en sociologisch perspectief

A	Gebruikte databestanden.....	2
B	Bijlage bij hoofdstuk 4.....	3
C	Bijlage bij hoofdstuk 6.....	5

Sociaal en Cultureel Planbureau
Den Haag, september 2010

Bijlagen A-C

Bijlage A Gebruikte databestanden

A1 Gebruikersonderzoek kinderopvang 2004 (GKO'04)

Om de vraag naar kinderopvang beter te kunnen ramen, wordt onderzoek gedaan naar het gebruik van kinderopvang. Dit onderzoek moet inzicht bieden in de determinanten en restricties bij de vraag naar kinderopvang, en in de relatie tussen kinderopvang en arbeidsparticipatie.

doelpopulatie	Nederlandse huishoudens met ten minste één thuiswonend kind in de leeftijd van 0 tot en met 12 jaar, inclusief eenoudergezinnen
soort onderzoek	enquête
steekproefeenheid	huishouden
entiteiten	huishoudens
steekproefkader	GfK-panels
steekproefmethode	selectie uit panel
verzamelmethode	schriftelijke vragenlijst
opdrachtgever	Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP)
uitvoerder veldwerk	GfK PanelServices
frequentie	eenmalig in 2004, met een nameting in 2005
weging	naar aanwezigheid partner, opleiding moeder, stedelijkheidsgraad en aantal kinderen; arbeidsdeelname
berichtgever	de moeder
GKO'04	
veldwerkperiode	maart-april 2004
steekproefomvang	2500 huishoudens
respons	2015 personen (81%)

A2 Survey integratie minderheden 2006 (SIM'06)

De Survey integratie minderheden (SIM) is opgezet op verzoek van het ministerie van Justitie (DCIM, later DI&I) om inzicht te krijgen in de integratie van de vier belangrijkste minderheidsgroeperingen (Turken, Marokkanen, Antillianen en Surinamers). Aan deze groepen en aan een vergelijkingsgroep van autochtone Nederlanders zijn vragen gesteld over onder meer onderwijs, arbeid, sociale contacten, culturele integratie, godsdienst, beeldvorming, en gezondheid en sport. De SIM kan in sommige opzichten worden beschouwd als de opvolger van de SPVA, een onderzoek naar de sociale positie en het voorzieningengebruik van allochtonen, dat in de periode 1988-2002 vijfmaal is gehouden onder deze groepen.

doelpopulatie	Turken, Marokkanen, Surinamers en Antillianen van 15 jaar en ouder (minimaal één van de ouders of de persoon zelf in het betreffende land geboren), in Nederland woonachtig; autochtone Nederlanders
soort onderzoek	enquête
steekproefeenheid	persoon
entiteiten	personen
steekproefkader	gemeentelijke basisadministratie (GBA); steekproeftrekking door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)
steekproefmethode	tweetraps: gemeente, persoon; aselechte personensteekproef uit de vijf groepen, stratificatie naar gemeentegrootte
verzamelmethode	computerondersteunde mondelinge vragenlijst (CAPI)
opdrachtgever	Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) in samenwerking met Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)
uitvoerder veldwerk	Veldkamp Marktonderzoek bv
frequentie	onregelmatig vanaf 2006
weging	CBS-weefactor naar leeftijdsklasse, geslacht, burgerlijke staat, gemeenteomvangklasse, herkomst en generatie, CBS-weefactor naar leeftijdsklasse, geslacht, burgerlijke staat, gemeenteomvangklasse, herkomst en generatie proxy niet toegestaan
berichtgever	
SIM'06	
veldwerkperiode	maart-december 2006
respons	5250 personen (53%): 1032 Marokkanen (50%), 1132 Turken (60%), 1007 Antillianen (54%), 1065 Surinamers (46%), 1014 autochtonen (55%)

B Bijlage bij hoofdstuk 4

B1 Bijschatten potentiële netto-uurloon voor niet-werkende moeders in de steekproef

Om het potentiële netto-uurloon te berekenen dat niet-werkende moeders zouden kunnen verdienen op de arbeidsmarkt als zij wel participeren, is een Heckman-model in twee stappen geschat. De eerste stap is de selectievergelijking, waarin de kans dat een moeder participeert op de arbeidsmarkt de afhankelijke variabele is. Deze participatievergelijking dient hier uitsluitend als basis, zodat we rekening kunnen houden met mogelijke selectie (dat wil zeggen: het feit dat niet-werkende moeders op een belangrijk punt verschillen van de werkende moeders, namelijk in hun arbeidsparticipatie). De kans op arbeidsparticipatie is geschat op basis van de leeftijd, het opleidingsniveau en de gezinssituatie van de moeder. Tevens is rekening gehouden met het inkomen van de partner en het niet-arbeidsinkomen (bv. uitkeringen, toeslagen en subsidies). De loonvergelijking heeft het uurloon als afhankelijke variabele. Bij de schatting van de hoogte van het potentiële uurloon wordt rekening gehouden met leeftijd (en leeftijd in het kwadraat) en het opleidingsniveau van de moeders, de leeftijd van de partner en enkele kenmerken die mogelijk mede van invloed zijn op het uurloon, zoals stedelijkheidsgraad en de (on)regelmatigheid van het werk. De variabele ‘mills (lambda)’ uit de selectievergelijking (kans op arbeidsparticipatie) is als extra variabele in de loonvergelijking opgenomen, om te corrigeren voor mogelijke selectie-effecten.

Tabel B1.1 Heckman-analyse: bijschatting potentieel netto-uurloon voor niet-werkende moeders met kinderen van 0-12 jaar (n = 1708)

	coëfficiënt
loonvergelijking	
leeftijd	-0,032
leeftijd ²	0,002
opleiding moeder (laag = ref.)	
middelbaar	0,993**
hoog	2,873**
leeftijd partner	-0,048*
stedelijkheidsgraad (hoog = ref.)	-0,359*
onregelmatig werk (nee = ref.)	0,519*
selectievergelijking	
leeftijd	0,159*
leeftijd ²	-0,002*
opleiding moeder (laag = ref.)	
middelbaar	0,391**
hoog	0,830**
aantal kinderen	-0,188*
leeftijdcat. jongste kind (0-3 jr. = ref.)	
4-12 jaar	0,022
leeftijd partner	-0,004
inkomen partner	-0,000*
niet-arbeidsinkomen	-0,001**
stedelijkheidsgraad (hoog = ref.)	-0,040
mills	0,348

** p < 0,001, * p < 0,05.
ref. = referentiecategorie.

Bron: SCP (GKO'04)

B2 *Bijschatten van de uurprijs van formele opvang*

De kosten van een uur formele kinderopvang voor niet-gebruikers is geschat op basis van de kenmerken van de moeders (en hun huishouden) die wel formele opvang gebruiken en voor wie de prijs die zij daarvoor betalen bekend is. De berekende prijs per uur formele opvang is geschat op basis van de volgende kenmerken van het huishouden: het opleidingsniveau van de moeder, het inkomen van de partner, de hoogte van het niet-arbeidsinkomen en stedelijkheidsgraad.

Tabel B2.1 Bijschatting prijs van een uur formele kinderopvang voor niet-gebruikers, op basis van gegevens van moeders met kinderen van 0-12 jaar die formele opvang gebruiken (n = 174)

	coëfficiënt
opleiding moeder (laag = ref.)	
middelbaar	-0,380
hoog	-0,012
inkomen partner	0,001*
niet-arbeidsinkomen	-0,000
stedelijkheidsgraad (hoog = ref.)	-0,398

** p < 0,001, * p < 0,05.
ref. = referentiecategorie.

Bron: SCP (GKO'04)

C Bijlage bij hoofdstuk 6

Evenals voor het bijschatten van het potentiële netto-uurloon voor moeders (hoofdstuk 4, bijlage B1) hanteren we voor het bijschatten van het potentiële uurloon voor niet-werkende laagopgeleide vrouwen een Heckman-model (Heckman 1979). De kans op arbeidsparticipatie is geschat op basis van de leeftijd, het opleidingsniveau, de etnische herkomst en de huishoudsamenstelling van de laagopgeleide vrouwen. Daarnaast is er rekening gehouden met het inkomen van de partner en de hoogte van het niet-arbeidsinkomen. De loonvergelijking heeft het uurloon als afhankelijke variabele. Bij de schatting van de hoogte van het potentiële uurloon wordt naast bovengenoemde kenmerken (m.u.v. de gezinskenmerken) rekening gehouden met de aard van de aanstelling (vaste aanstelling of niet). De variabele ‘mills (lambda)’ uit de selectievergelijking (kans op arbeidsparticipatie) is als extra variabele in de loonvergelijking opgenomen, om te corrigeren voor mogelijke selectie-effecten.

Tabel C.1 Heckman-analyse: bijschatting potentieel netto-uurloon voor niet-werkende laagopgeleide vrouwen (n=1157)

	coëfficiënt
loonvergelijking	
leeftijd	0,166
leeftijd ²	-0,002
opleiding laagopgeleide vrouw (geen opleiding= ref.)	
basisonderwijs	1,473*
lager beroepsonderwijs	1,205
mavo, mulo	2,041*
herkomst laagopgeleide vrouw (autochtoon= ref.)	
Turks	0,575
Marokkaans	0,123
Surinaams	0,628
Antilliaans	0,610
vaste aanstelling (nee= ref.)	0,308
selectievergelijking	
leeftijd	0,170**
leeftijd ²	-0,002**
partner (nee= ref.)	-0,655**
kind 0-12 jaar in huishouden (nee= ref.)	-0,281**
opleiding laagopgeleide vrouw (geen opleiding= ref.)	
basisonderwijs	0,413*
lager beroepsonderwijs	0,439*
mavo, mulo	0,419*
herkomst laagopgeleide vrouw (autochtoon= ref.)	
Turks	-0,254*
Marokkaans	-0,793**
Surinaams	0,520*
Antilliaans	0,387*
Mills	0,433

** p < 0,001, * p < 0,05
ref. = referentiecategorie

Bron: SCP (SIM'06)